

ODŮVODNĚNÍ

k vyhlášce o žádostech podle zákona o pojišťovnictví

A. OBECNÁ ČÁST

1. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy, odůvodnění jejích hlavních principů

Vyhláška o žádostech podle zákona o pojišťovnictví je vydávána v návaznosti na zákon, kterým se mění zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Novelou zákona o pojišťovnictví se transponuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES ze dne 25. listopadu 2009 o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II). Z hlediska povolovací činnosti dochází k přesunu úpravy náležitostí žádostí ze zákona do prováděcího právního předpisu, k jehož vydání je zmocněna ČNB.

Vzhledem k tomu, že příslušná ustanovení zákona týkající se náležitostí žádostí jsou zrušena, je nutné připravit v souladu se zákonným zmocněním návrh vyhlášky.

2. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy se zákonem, k jehož provedení je navržena, včetně souladu se zákonným zmocněním

Návrh vyhlášky je v souladu se zmocněním uvedeným v ustanovení § 136 odst. 1 zákona č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví, ve znění zákona č. /2016 Sb. k provedení § 13 odst. 5, § 19 odst. 3, § 24 odst. 3, § 32 odst. 4, § 34a odst. 3, § 36 odst. 5, § 40 odst. 1, § 42 odst. 3, § 47 odst. 2, § 104 odst. 6, § 107 odst. 6 a § 122 odst. 2 zákona.

3. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy s předpisy Evropské unie, judikaturou soudních orgánů Evropské unie a obecnými právními zásadami práva Evropské unie

Transpozici příslušných ustanovení směrnice Solventnost II provádí přímo zákon. Vyhláška pak pouze v souladu s příslušným zmocněním v zákonu stanoví náležitosti žádostí k prokázání splnění požadavků stanovených zákonem. Jedná se tedy o čistě národní úpravu, neboť příslušné směrnice ani nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2015/35, kterým se doplňuje směrnice Solventnost II, neobsahují ustanovení, kterými by se upravovaly doklady předkládané při žádosti o udělení povolení. Vyhláška pouze v jednom případě (§ 3 odst. 3 vyhlášky) uvádí odkaz na čl. 273 citovaného nařízení Komise.

Předkládaný návrh vyhlášky je slučitelný s právem Evropské unie.

4. Zhodnocení platného právního stavu a odůvodnění nezbytnosti jeho změny

Zákon o pojišťovnictví s vydáním prováděcího předpisu výslovně počítá. Vzhledem k tomu, že dosavadní ustanovení zákona týkající se náležitostí žádostí souvisejících s provozováním pojišťovací a zajišťovací činnosti se zrušují, nevydání vyhlášky by zásadním způsobem znemožnilo podání žádosti osobám, které by měly zájem provozovat činnost podle tohoto zákona. Ze stejného důvodu by nebylo možné předložit žádost o souhlas s nabytím nebo zvýšením kvalifikované účasti, se změnou rozsahu povolení apod.

5. Předpokládaný hospodářský a finanční dosah navrhované právní úpravy na státní rozpočet, ostatní veřejné rozpočty, na podnikatelské prostředí České republiky, dále sociální dopady, včetně dopadů na specifické skupiny obyvatel, zejména osoby sociálně slabé, osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny, a dopady na životní prostředí

Navrhovaná úprava nebude mít dopad na státní rozpočet ani na ostatní veřejné rozpočty. Z navrhovaných změn nevyplývají zvýšené náklady ani pro ČNB, neboť ČNB je již dnes

orgánem, který vydává příslušná povolení. Žadatelé postupují podle zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (správní řád). Návrh vyhlášky nemá dopad na podnikatelské prostředí, případné administrativní náklady vyplývají již přímo ze zákona.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní sociální dopady, ani nemá žádné dopady na specifické skupiny obyvatel, na osoby sociálně slabé, ani na osoby se zdravotním postižením a národnostní menšiny.

Předkládaný návrh vyhlášky nemá žádné negativní dopady na životní prostředí.

6. Zhodnocení současného stavu a dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k zákazu diskriminace

Navrhovaná právní úprava neobsahuje ustanovení, která by byla diskriminační.

7. Zhodnocení dopadů navrhovaného řešení ve vztahu k ochraně soukromí a osobních údajů

Navrhovaná právní úprava je v souladu se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

8. Zhodnocení korupčních rizik

Vyhláška je navrhována v souladu s novelou zákona o pojišťovnictví a rozsahem zmocnění podle tohoto zákona. Předmětná úprava nepřesahuje kompetence ČNB. ČNB vykonává v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance, dohled nad subjekty finančního trhu a má dostatečné nástroje pro kontrolu dodržování zákonů a dalších právních předpisů, jakož i podmínek, za nichž bylo povolení vydáno. ČNB je správním orgánem a je kompetentní rozhodovat ve věcech, které spadají do její působnosti. Působnost a odpovědnosti jednotlivých útvarů při výkonu dohledu jsou v ČNB stanoveny vnitřním předpisem, organizační struktura ČNB je k dispozici veřejnosti na jejích internetových stránkách. Pro výkon činnosti ČNB jsou nastaveny odpovídající kontrolní mechanismy, které jsou pravidelně ověřovány a aktualizovány.

Právní předpisy, které upravují povolovací řízení, jsou uveřejněny na internetových stránkách ČNB, rovněž tak i formuláře k podání žádosti. Na internetových stránkách ČNB lze rovněž najít výklady a odpovědi na časté dotazy týkající se problematiky pojišťoven a zajišťoven.

Potenciální korupční riziko může vzniknout v rámci rozhodování o udělení povolení, ale je zcela minimální s ohledem na nastavené kontrolní mechanismy v rámci ČNB a možnost zákonného přezkumu rozhodnutí ČNB. Kritéria pro vydání povolení činnosti jsou vymezena přímo zákonem, vyhláška pak obsahuje výčet příloh, kterými se splnění daného kritéria doloží. Při splnění těchto kritérií vzniká žadateli nárok na vydání povolení. Řízení ve věci žádosti o udělení povolení se řídí správním řádem. Neúspěšný žadatel má právo podat rozklad, který přezkoumává bankovní rada ČNB. Proti pravomocnému rozhodnutí ČNB je možná obrana ve správním soudnictví.

U navrhované vyhlášky nebyla po jejím vyhodnocení podle metodiky CIA (Corruption Impact Assessment) korupční rizika zjištěna.

9. Konzultace

Návrh vyhlášky byl konzultován s Ministerstvem financí a Českou asociací pojišťoven. Vypořádání připomínek bylo s připomínkovými místy projednáno a odsouhlaseno.

Návrh nové vyhlášky nepodléhá konzultaci s Evropskou centrální bankou podle Rozhodnutí Rady č. 98/415/ES ze dne 29. června 1998 o konzultacích vnitrostátních orgánů s Evropskou centrální bankou k návrhům právních předpisů.

Předkládaný návrh neobsahuje řešení, která by představovala zvýšené riziko z hlediska

proveditelnosti a vnutitelnosti.

Na základě návrhu ČNB (Plán vyhlášek na zbývající část roku 2015) rozhodl ministr pro lidská práva, rovné příležitosti a legislativu dne 22. prosince 2014 (č. j. 18518/2014-OKL), že se u této vyhlášky neprovede hodnocení dopadů regulace podle obecných zásad (RIA).

B. ZVLÁŠTNÍ ČÁST

K § 1

Předmětem vyhlášky je v souladu se zmocněním v zákonu o pojišťovnictví stanovení náležitosti žádostí o

- a) povolení k provozování pojišťovací činnosti nebo zajišťovací činnosti,
- b) povolení k provozování pojišťovací činnosti nebo zajišťovací činnosti pojišťovnou a zajišťovnou z třetího státu prostřednictvím pobočky,
- c) souhlas se změnou rozsahu povolené činnosti tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny, pojišťovny z třetího státu nebo zajišťovny z třetího státu,
- d) souhlas se změnou osoby vedoucího pobočky pojišťovny nebo zajišťovny z třetího státu,
- e) souhlas s nabytím nebo zvýšením kvalifikované účasti na tuzemské pojišťovně nebo tuzemské zajišťovně nebo k ovládnutí tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny,
- f) souhlas s přeměnou tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny.

Vyhláška dále stanoví formáty a technické náležitosti výše uvedených žádostí a žádostí a návrhů týkajících se souhlasu s převodem pojistného kmene nebo jeho části a s převodem kmene zajišťovacích smluv nebo jeho části. Návrh vyhlášky obsahuje výčet příloh, jimiž má být doloženo splnění zákonem stanovených podmínek (jde o standardě požadovaný soubor dokumentů a údajů souvisejících s plánovanou činností, požadavky na osoby, které společnost řídí a kontrolují, požadavky na osoby s kvalifikovanou účastí apod.).

K § 2

Tento paragraf obsahuje vymezení některých pojmů zavedených a používaných v textu vyhlášky. Řada těchto pojmů se používá již v obdobných předpisech vydávaných ČNB, které upravují problematiku náležitostí žádostí v oblasti licencování (např. vyhláška č. 233/2009 Sb., vyhláška č. 247/2013 Sb., vyhláška č. 141/2011 Sb.).

Vyhláška definuje pojem doklad o oprávnění k podnikání. V případě subjektů se sídlem v ČR půjde zpravidla o výpis z obchodního rejstříku. Může však jít i o jinou evidenci podnikajících osob podle jiného zákona, např. podle zákona o živnostenském podnikání. Předkládané údaje by měly být aktuální. Proto, pokud byl podán návrh na zápis do příslušné evidence a tento zápis nebyl ještě do evidence promítnut, požaduje se informace o provedeném návrhu zápisu. Zahraniční osoba se sídlem mimo ČR předkládá výpis z obdobné evidence cizího státu. Obsahem dokladu o oprávnění k podnikání je dále dokument opravňující k výkonu jiné činnosti podle jiného právního předpisu, např. podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, pokud je takový dokument, na jehož základě osoba vykonává činnost, vydáván.

Osoba, která nabývá kvalifikovanou účast na tuzemské pojišťovně nebo tuzemské zajišťovně musí dávat podle zákona předpoklad řádného a obezřetného řízení pojišťovny. ČNB při posuzování této podmínky musí mít dostatek údajů spojených s nabytím kvalifikované účasti. Za tímto účelem osoba s kvalifikovanou účastí k žádosti přikládá doklad související s nabytím kvalifikované účasti. Obsah tohoto dokladu je definován ve vyhlášce. Jeho obsahem jsou informace o tom, zda osoba nabývá podíly vlastním jménem a na vlastní účet, zda vykonává nebo bude vykonávat hlasovací práva ve prospěch třetí osoby, ale též údaje o tom, zda má dluhy, jejichž výše přesahuje 5 % vlastního kapitálu nebo které mohou mít účinek v této výši, např. osoba poskytla záruku v této výši atd.

Zákon o pojišťovnictví stanoví u některých osob splnění podmínky důvěryhodnosti a způsobilosti. Za tímto účelem zavádí vyhláška pojem doklady k posouzení důvěryhodnosti zahrnující trestní bezúhonnost a jiné skutečnosti a jednání osoby, které je třeba vyhodnotit v souvislosti s požadovanou podmínkou, že dosavadní činnost této osoby má dávat předpoklad řádného provozování její činnosti. Vyhláška k doložení splnění této podmínky požaduje předložení prohlášení příslušné osoby, jehož obsahem je její vyjádření k dosavadní činnosti. Za tímto účelem vyhláška uvádí některé skutečnosti, ke kterým by se měla dotčená osoba v rámci prohlášení vyjádřit. Jde např. o uložení sankce za správní delikt nebo srovnatelný postih v zahraničí, pozastavení nebo odnětí povolení k podnikatelské nebo jiné činnosti, odmítnutí souhlasu soudu nebo správního orgánu s volbou, jmenováním nebo ustanovením do funkce nebo s nabytím kvalifikované účasti nebo k ovládnutí osoby, jestliže je takový souhlas vyžadován nebo rozhodnutí o vyloučení z profesní komory, spolku nebo asociace působících na finančním trhu. Příslušná osoba by se měla vyjádřit též k jiným skutečnostem, které by mohly mít vliv na její důvěryhodnost, například opakované přestupky na úseku majetku páchané mimo rámec podnikatelské činnosti, neplnění povinností vůči finančním orgánům a orgánům dohledu.

Dokládání bezúhonnosti je upraveno zákonem o pojišťovnictví (§ 11). Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence Rejstříku trestů nebo obdobným dokladem vydaným cizím státem, pokud jde o zahraniční osobu nebo se osoba, která je občanem ČR nebo zde má sídlo, zdržovala v zahraničí. Výpis z evidence Rejstříku trestů se však k žádosti nedokládá, a to v návaznosti na oprávnění ČNB k podání žádosti o výpis z evidence Rejstříku trestů podle § 44 odst. 7 zákona č. 6/1993 Sb., o České národní bance. Pro vyžádání výpisu z evidence Rejstříku trestů je však nutné mít u fyzické osoby k dispozici osobní údaje v rozsahu požadavků pro elektronické podání žádosti orgánem státní správy^{1/}.

K § 3 až 6

Obsahem § 3 až 6 jsou náležitosti žádosti o povolení k provozování pojišťovací činnosti tuzemskou pojišťovnou, povolení k provozování zajišťovací činnosti tuzemskou zajišťovnou, povolení k provozování pojišťovací činnosti pojišťovnou z třetího státu a povolení k provozování zajišťovací činnosti zajišťovnou z třetího státu. Vyhláška neuvádí náležitosti, které vyplývají ze správního řádu (§ 37 odst. 2 zákona č. 500/2004 Sb.).

Stanovené náležitosti žádosti včetně příloh vycházejí z podmínek a předpokladů stanovených zákonem, které musí být pro udělení povolení týkající se konkrétní žádosti splněny. ČNB musí mít k dispozici pro své rozhodnutí údaje a dokumenty, které jí umožní zjistit připravenost žadatele bezpečně provozovat požadované činnosti.

V případě stanovení podkladů pro vyhodnocení osob s klíčovou funkcí jsou přílohy stanoveny tak, aby bylo náležitě prokázáno, že pojišťovna nebo zajišťovna naplnily požadavky článku 42 směrnice 2009/138/ES a článku 273 nařízení Komise v přenesné pravomoci (EU) 2015/35 ze dne 10. října 2014, kterým se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jemím výkonu (Solvatnost II). Jde zejména o zprávu žadatele o výsledcích vyhodnocení vhodnosti osoby s klíčovou funkcí pro výkon funkce, do níž je navrhována, a to z hlediska splnění požadavků důvěryhodnosti a způsobilosti této osoby podle přímo použitelného předpisu Evropské unie. Ke zprávě žadatel přiloží všechny informace a doklady, na jejichž základě bylo vyhodnocení vhodnosti osoby provedeno. Z příloh by mělo být zřejmé, že při výběru osob byly vzaty v úvahu příslušné povinnosti, které jsou jednotlivým osobám uloženy, byla zajištěna vhodná rozmanitost

^{1/} <http://portal.justice.cz/justice2/Soud/soud.aspx?o=203&j=213&k=4502&d=171002> – část orgány veřejné moci.

kvalifikací, vědomostí a příslušné praxe zajišťující, že pojišťovna nebo zajišťovna je odborně řízena. Přestože výběr osob s klíčovou funkcí je na tuzemské pojišťovně a tuzemské zajišťovně, které jsou odpovědné za to, že osoby s klíčovou funkcí budou splňovat požadavky odborné způsobilosti a důvěryhodnosti, má ČNB možnost nařídít výměnu těch osob, které tyto podmínky nesplňují. To je však možné pouze za předpokladu, že má podklady v takovém rozsahu, které jí umožní vyhodnotit, zda konkrétní osoba s klíčovou funkcí tyto požadavky skutečně naplňuje.

V případě pobočky pojišťovny z třetího státu vyhláška stanoví doklady k prokázání podmínek k výkonu činnosti podle zákona. Pokud jde o návrh osoby, která je navrhována, předkládá žadatel za tuto osobu řadu již standardně požadovaných dokumentů a údajů souvisejících s prokázáním důvěryhodnosti a dalších předpokladů pro výkon této funkce, například údaje o vzdělání a údaje o odborné praxi, přehled členství ve volených orgánech jiných právnických osob za období posledních 10 let obsahující identifikační údaje jiné právnické osoby, název funkce a období výkonu funkce, výčet funkcí ve volených orgánech jiných právnických osob, které hodlá tato osoba vykonávat souběžně s výkonem funkce vedoucího pobočky, obsahující identifikační údaje právnické osoby, ve které má být funkce vykonávána, a název funkce s uvedením, zda se jedná o funkci výkonného nebo nevýkonného člena (výkonný člen je člen orgánu právnické osoby, který v této právnické osobě zastává výkonnou řídicí funkci, nevýkonný člen je člen orgánu právnické osoby, který v této právnické osobě nezastává výkonnou řídicí funkci) a stručný popis výkonu funkce vedoucího pobočky z hlediska svěřených pravomocí a odpovědností.

K § 7 až 11

Ustanovení § 7 až 11 upravují ty případy, kdy ze zákona vyplývá, že změna skutečnosti, která byla předmětem posuzování při žádosti o povolení k činnosti, podléhá souhlasu ČNB. Souhlasu podléhají podle zákona změny rozsahu povolené činnosti tuzemské pojišťovny a tuzemské zajišťovny, změny rozsahu povolení činnosti pobočky pojišťovny z třetího státu nebo pobočky zajišťovny z třetího státu a změny vedoucího pobočky. V těchto případech ČNB rozhoduje na základě podané žádosti a požadují se přílohy v obdobném rozsahu, v jakém byly požadovány při žádosti o povolení.

K § 12

Obsahem ustanovení jsou náležitosti žádosti o souhlas s nabytím nebo zvýšením kvalifikované účasti na tuzemské pojišťovně nebo zajišťovně nebo k jejich ovládnutí. V těchto případech jsou vyžadovány obdobné náležitosti jako při žádosti o povolení k činnosti, kdy byly předmětem posuzování i osoby s kvalifikovanou účastí. Okruh předkládaných příloh k žádosti je stanoven tak, aby byl v souladu se zákonnými podmínkami a zároveň umožňoval ČNB z příložených údajů a informací vyhodnotit, zda osoba, která vstupuje do tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny nebo která má tyto subjekty ovládnout, je důvěryhodná a splňuje předpoklad řádného a obezřetného řízení tuzemské pojišťovny nebo zajišťovny.

K § 13

Ustanovení upravuje náležitosti žádosti o přeměnu tuzemské pojišťovny nebo tuzemské zajišťovny. Jde o doklady, které se v těchto případech standardně vyžadují (např. projekt přeměny, dohoda o přeměně nebo její návrh, společné zprávy statutárních orgánů nebo zprávy statutárních orgánů zúčastněných společností o přeměně, znalecká zpráva nebo zprávy, znalecký posudek, finanční výkazy zúčastněných společností, konečné účetní závěrky). Za nástupnickou společnost by dále měly být předloženy informace o odhadované rozvaze, odhadovaném minimálním kapitálovém požadavku a odhadovaném solventnostním kapitálovém požadavku pro první tři účetní období ve struktuře a rozsahu podle prováděcího

nařízení Komise (EU) k předkládání informací orgánům dohledu, resp. podle vzorových tabulek, které podrobněji upřesňují a doplňují informace uvedené ve zprávě o solventnosti a finanční situaci a v pravidelné zprávě orgánům dohledu.

Další požadované doklady by měly prokázat, že podmínky stanovené zákonem budou i po uskutečnění přeměny splněny a že v důsledku zrealizované přeměny nedojde k ohrožení práv účastníků pojištění nebo zajištění. V případě změny právní formy žadatel postupuje podle zákona č. 128/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev.

K § 14

Zákon o pojišťovnictví stanoví, že žádosti se podávají elektronicky. ČNB má podle zákona o pojišťovnictví stanovit formáty a technické náležitosti žádosti.

Žádosti se podávají na formulářích, jejichž vzory ČNB podle § 136 odst. 3 zákona o pojišťovnictví uveřejní na svých internetových stránkách. Tento formulář je možné použít pouze v případě, že je žádost podána prostřednictvím veřejné datové sítě do datové schránky nebo na elektronickou adresu podatelny ČNB. Při využití elektronické aplikace České národní banky pro registraci subjektů se žádost podává ve formátu datové zprávy opatřené uznávaným elektronickým podpisem; strukturu datové zprávy uveřejní Česká národní banka na svých internetových stránkách. Systém REGIS je nástroj sloužící k zefektivnění a urychlení zpracování žádostí o povolení, registraci nebo zápis do seznamu podávaných ČNB. Pro přístup do systému je nutné použít kvalifikovaný certifikát (uznávaný elektronický podpis). Po výběru požadované žádosti se zobrazí formulář, po jehož postupném vyplnění, formální kontrole a potvrzení se žádost odešle do ČNB.

Náležitosti žádosti a její přílohy musí být ve formátu, který neumožňuje změnu obsahu dokumentu.

K § 15

Tento paragraf obsahuje ustanovení společné všem žádostem. Jedná se o případy, kdy povaha věci vylučuje předložení přílohy nebo uvedení údajů v žádosti.

Žadatel v souladu se správním řádem může požádat o možnost nepředložení přesně definovaného údaje nebo dokumentu, pokud jde o údaje nebo dokument, které má ČNB ve své evidenci, splňuje požadavky stanovené touto vyhláškou a je aktuální.

K § 16

Účinnost vyhlášky bude stanovena v návaznosti na nabytí účinnosti novely zákona o pojišťovnictví.